

Bryssel den 20 november 2020
(OR. en)

13177/20

JEUN 122
EDUC 414
SOC 737
EMPL 526
SUSTDEV 162
COHOM 92
GENDER 140
DIGIT 130
ANTIDISCRIM 120

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 12840

Ärende: Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa

För delegationerna bifogas slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa som godkändes av rådet genom skriftligt förfarande den 20 november 2020 i enlighet med artikel 12.1 första stycket i rådets arbetsordning och artikel 1 i rådets beslut (EU) 2020/556.

Slutsatserna kommer att översändas för offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, i enlighet med Corepers beslut av den 18 november 2020.

**Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet,
om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i
Europa**

RÅDET OCH FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS REGERINGAR,
FÖRSAMLADE I RÅDET,

SOM ÄR MEDVETNA OM ATT

1. Europeiska unionen ska bygga på sådana värden som demokrati, mångfald, jämlikhet och rättsstaten och att respekt för de mänskliga rättigheterna, frihet, icke-diskriminering, tolerans samt skydd av minoriteter tillhör Europatankens oförytterliga hörnstenar,¹
2. demokrati och ett samhälle där mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, rättsstatsprincipen och solidaritet är förhärskande aldrig får tas för givna och måste skyddas, stärkas och främjas av politiska aktörer, samhället, näringslivet, den akademiska världen och medierna, i formellt och icke-formellt lärande och formell och icke-formell utbildning samt av var och en av oss alla,
3. ungdomar måste ges möjlighet att på ett meningsfullt sätt delta i besluten i alla frågor som rör dem, varvid de har rätt till yttrandefrihet, tillgång till information samt skydd mot diskriminering liksom utbildning och ungdomsarbete, där de kan lära sig om bl.a. mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och förbereda sig för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle,

¹ Artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen.

4. ungdomars kreativitet är av central betydelse för att vi ska ha en levande demokrati i Europa, varvid ungdomskulturer, ungdomsrörelser, ungdomsgrupper, ungdomsorganisationer och ungdomsinitiativ kan ha ett avgörande inflytande på den politiska utvecklingen och samhällsförändringarna; ungdomar i Europa engagerar sig ofta i t.ex. initiativ för miljö- och klimatskydd, bekämpning av rasism samt social mångfald,
5. ungdomen är ett avgörande skede i livet som är värt särskild uppmärksamhet ur politisk synvinkel, varvid Europas ungdomar kännetecknas av att de har vitt skilda bakgrunder, intressen och förmågor samt står inför mångfaldiga utmaningar, såväl på individnivå som på samhällsnivå; att ge enskilda personer, särskilt ungdomar med sämre förutsättningar, nya möjligheter i livet samt främja ungdomars demokratiska medvetenhet är uppgifter som kräver ett brett stöd från samhället och lämpliga politiska åtgärder,
6. medierna och den digitala tekniken har stor potential att kunna stärka förtroendet för demokratin genom att ge ungdomar betydande möjligheter att få tillgång till sådan information som krävs för ett demokratiskt deltagande, kunna interagera med varandra över stora avstånd, göra sina röster hörda, utöva sina rättigheter och vara aktiva medborgare; samtidigt har digitaliseringen vissa negativa aspekter som kan vara problematiska för demokratin, såsom desinformation, polarisering, propaganda och hatspråk,
7. Europeiska unionen har som mål att stimulera ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv,²

² Artikel 165.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

8. främjandet av deltagandedemokrati för alla är en av de vägledande principerna för EU:s ungdomsstrategi (2019–2027), vilken syftar till att stödja europeiska ungdomars engagemang för att forma samhället och politiken; med detta i åtanke beaktas ungdomars åsikter genom t.ex. EU:s ungdomsdialog samt de elva europeiska ungdomsmålen³, varvid de europeiska ungdomsmålen nr 1 (Föra EU närmare ungdomarna) och 9 (Utrymme och deltagande för alla) är särskilt relevanta för ungdomars demokratiska delaktighet,

NOTERAR FÖLJANDE:

9. De idéer och åsikter som ungdomarna framförde vid EU:s ungdomskonferens i oktober 2020 var inriktade på ämnet ”utrymme och deltagande för alla” och utgör en värdefull inspirationskälla till åtgärder för att främja demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa. Dessa idéer och åsikter gäller
- kritiskt tänkande som en obligatorisk del av skolans kursplaner,
 - medbeslutandeprocesser på samtliga nivåer där ungdomar och ungdomsorganisationer medverkar och vars genomförande bygger på en rättighetsbaserad strategi,
 - sänkt rösträttsålder och sänkt ålder för att få stålla upp i val till 16 år för alla val samt avskaffande av alla hinder för röstning och främjande av valdeltagande,
 - särskilda processer som förstärker minoritetsungdomars röster och säkerställer deras direkta medverkan,
 - finansiering av permanenta strukturer för deltagande,
 - nya europeiska finansieringsmöjligheter för inrättande och understödjande av utrymmen för ungdomar,
 - prioritering på europeisk nivå och på ett sektorsövergripande sätt av skapandet av säkra digitala utrymmen för ungdomar och främjandet av digital kompetens.

³ Bilaga 3 till rådets resolution om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027 (2018/C 456/01).

ANSER FÖLJANDE:

10. Ungdomar måste kunna få uppleva egenförmåga, ta initiativ och skapa något tillsammans för att utveckla demokratisk medvetenhet. När de gör detta, genomgår de demokratiska processer och förvärvar kompetenser som är själva grundvalen för en levande demokrati. Att få uppleva en öppen diskussionskultur och större tolerans för olika åsikter och livsstilar och att utveckla sin förmåga att kompromissa, acceptera majoritetens beslut samt skydda minoriteter är viktiga aspekter av denna inkluderande process.
11. Att uppmuntra till demokratiskt deltagande innebär att stimulera ungdomar till att tänka själva och tänka kritiskt och nyanserat samt vara aktiva medborgare liksom att stimulera dem till att ta ställning till huruvida den miljö som de lever i värnar gemensamma europeiska värderingar och garanterar deras rättigheter. Detta kan stärka ungdomars autonomi, deras förmåga att fatta egna beslut och deras civillikage och kan göra det möjligt för dem att forma inte bara sina egna liv utan även politiken och samhället i Europa i enlighet med demokratiska principer och i en anda av solidaritet.
12. Det europeiska samarbetet bygger på mångfald, förståelse och en öppen dialog. Detta grundläggande samförstånd bidrar både till en demokratisk kultur och till sammanhållning i Europa och utgör en solid grund för ungdomars demokratiska deltagande. Det bidrar till att motverka antidemokratiska, omänskliga, sexistiska, rasistiska, diskriminerande och utestängande tendenser i vårt samhälle och kan även bidra till att förebygga våldsam extremism.
13. Alla ungdomar behöver åtkomstpunkter, stöd och möjligheter så att de kan ta ansvar för sina egna val, uttrycka sig, uppleva egenförmåga samt bidra fritt till Europas demokratiska liv. Ungdomarna själva bör vara delaktiga i utformningen av digitala och fysiska utrymmen för ungdomar, vilka bör tillhandahållas av statliga och icke-statliga aktörer och bör främjas i alla former av formellt och icke-formellt lärande och formell och icke-formell utbildning. Detta kräver även ett starkt och oberoende civilsamhälle. Det är särskilt viktigt med olika former av egenorganisation och intressebevakning, såsom ungdomsorganisationer och ungdomsråd, där ungdomar kan lära sig att ta ansvar för sig själva och andra.

14. För att alla ungdomar ska få uppleva demokrati krävs det en inkluderande strategi, där man beaktar deras mångfald i många avseenden. Särskild uppmärksamhet bör ägnas ungdomar som på grund av sämre förutsättningar – antingen av personliga eller strukturella orsaker – endast har begränsad tillgång till deltagandeprocesser, möjligheter till ungdomsarbete samt samspel med andra av civilsamhällets aktörer, samtidigt som man beaktar risken för intersektionell diskriminering.

FRAMHÅLLER FÖLJANDE:

15. Principerna för icke-formellt och informellt lärande – och särskilt ungdomsarbetets värderingar och praxis – ger många möjligheter till främjande av ungdomars demokratiska medvetenhet och demokratiska deltagande. Detta är framför allt möjligt eftersom ungdomsverksamheten är process- och deltagandeorienterad till sin natur, riktar sig till såväl organiserade som icke organiserade ungdomar samt är väl anpassad till ungdomars behov och intressen. Den kompetens och de metoder som tillämpas i ungdomsarbetet kan tjäna som inspiration för andra sektorer. Därför har ungdomsarbetet potential att – från lokal till europeisk nivå – spela en enande och samordnande roll när det gäller att främja demokrati och politiskt deltagande bland ungdomar.
16. Inom ungdomsarbetssektorn bör man vidare ta fram innovativa koncept och metoder med ett kritiskt och frigörande synsätt som är inriktade på ungdomars autonomi, initiativförmåga och möjligheter till medskapande. Man kan utgå från befintliga koncept, såsom utbildning i mänskliga rättigheter, interkulturellt och globalt lärande, digital kompetens och mediekompetens samt medborgarutbildning. Avlönade och frivilliga ungdomsarbetare bör anses ledsaga ungdomarna i dessa erfarenheter och bör få stöd när det gäller utbytet av god praxis och förvärvandet av personliga färdigheter och personlig kompetens.
17. Det finns olika europeiska program för främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande. Programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren utgör särskilt lämpliga ramar för främjandet av ungdomars engagemang på ett riktat sätt genom interkulturell dialog och verksamheter där man lär av varandra (s.k. *peer learning*), särskilt när det gäller europeiska gemensamma värderingar och frågor.

18. Ungdomars demokratiska medvetenhet och demokratiska deltagande bidrar till samhällets resiliens. Detta blir särskilt uppenbart i situationer där grundläggande demokratiska principer och rättigheter inskränks på grund av extraordinära omständigheter (t.ex. covid-19-pandemin). Ungdomar som har en grundmurad förståelse för demokratins väsen är när allt kommer omkring bättre rustade att kunna göra åtskillnad på strategier för hantering av sådana problem som är förenliga med demokratin och sådana som inte är det. Det är vidare av avgörande betydelse att ungdomars rättigheter och friheter skyddas när det råder tillfälliga restriktioner och till fullo och omedelbart återinförs så snart restriktionerna hävs. Detta är särskilt viktigt eftersom ungdomar – och då i synnerhet de med sämre förutsättningar – ofta tillhör de grupper som drabbas hårdast av kriser.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT I ENLIGHET MED SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PÅ LÄMPLIGA NIVÅER GÖRA FÖLJANDE:

19. När så är lämpligt inrätta eller fortsätta med fortlöpande, sektorsspecifika och sektorsöverskridande finansieringsprogram och finansieringsinitiativ på alla nivåer inom medlemsstaterna, så att ungdomar lär sig bättre förstå och uppskatta demokrati och mångfald. Dessa program och initiativ bör ge ungdomar – både i grupp och enskilt – utrymme och möjligheter att lära sig om och uppleva demokratiskt deltagande, samtidigt som man säkerställer tillgång för alla ungdomar, särskilt för dem med sämre förutsättningar. I synnerhet ungdomsorganisationer och ungdomsinitiativ – där ungdomars förmåga att organisera sig själva kommer till uttryck – bör stärkas så att de bättre kan stödja dessa insatser.

20. Främja lärande om demokrati och mänskliga rättigheter i alla sektorer och på alla nivåer av utbildning och livslångt lärande samt främja ett nära och kontinuerligt samarbete i dessa frågor mellan olika sektorer. Särskild uppmärksamhet bör ägnas utbildning i aktivt medborgarskap och demokrati genom beaktande av en rad olika metoder och inlärningsmiljöer samt genom främjande av nyckelkompetenser för medborgarskap, såsom anges i rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande⁴ samt rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen⁵.
21. Göra det möjligt för ungdomar att tillvarata digitaliseringens potential och möta dess utmaningar och att på ett aktivt och medvetet sätt kommunicera på nätet.⁶ Därför måste man särskilt främja digital kompetens och mediekompetens hos ungdomar och personer som stöder dem (t.ex. ungdomsarbetare och lärare), i synnerhet förmågan att hantera överflödet av information, desinformation, hatspråk samt andra former av skadligt innehåll. Särskild tonvikt bör läggas vid tillhandhållandet av lämpliga stödverktyg samt säkerställandet av en hög kvalitet på lösningarna för smart ungdomsarbete och på de digitala deltagandeprocesserna. Alla ungdomar, särskilt de med sämre förutsättningar, måste få fri och obehindrad tillgång till digitala medier.
22. Värdesätta det särskilda intresse och det aktiva samhällsengagemang som ungdomar visar prov på i sådana frågor som miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet, mänskliga rättigheter, rättvisa mellan generationerna, jämställdhet mellan könen samt digitaliseringens konsekvenser och aktivt stödja dem i deras försök att forma relevanta politiska och sociala processer. Man bör särskilt uppmuntra ungdomars engagemang på lokal nivå, t.ex. i studentråd, lokala ungdomsorganisationer eller ungdomsinitiativ.

⁴ Rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁵ Rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen (EUT C 195, 7.6.2018, s. 1).

⁶ Rådets slutsatser om smart ungdomsarbete (EUT C 418, 7.12.2017, s. 2) samt rådets slutsatser om digitalt ungdomsarbete (EUT C 414, 10.12.2019, s. 2).

23. I tillräcklig grad främja och stödja tillgängliga, fysiska och digitala ungdomsarbetsstrukturer och lösningar för smart ungdomsarbete, särskilt i kölvattnet av åtgärderna för att begränsa smittspridning i samband med covid-19-pandemin, för att ge ungdomar fria, öppna och säkra utrymmen för och möjligheter till personlig utveckling.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT – PÅ SINA RESPEKTIVE BEHÖRIGHETSOMRÅDEN, PÅ LÄMPLIGA NIVÅER OCH MED VEDERBÖRLIGT BEAKTANDE AV SUBSIDIARITETSPRINCIPEN – GÖRA FÖLJANDE:

24. Vidareutveckla ungdomars deltagande i politiska processer i linje med rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv⁷ och på så sätt ytterligare öka alla ungdomars meningsfulla och hållbara deltagande i beslutsprocesser på samtliga nivåer.
25. I förekommande fall göra politiska processer och beslut på alla nivåer tillgängliga, transparenta och begripliga genom att använda sig av ungdomsvänlig information och kommunikation, vilket särskilt bör inbegripa återkoppling till ungdomar om resultatet av processerna med ungdomsdeltagande. Informationen måste spridas på ett riktat sätt, så att den når fram till alla ungdomar oberoende av bakgrund. Man bör ta fram lämpliga kommunikationsstrategier tillsammans med ungdomsinformationsnätverk och andra aktörer inom ungdomssektorn på europeisk nivå, såsom Europeiska samarbetsorganisationen för ungdomsinformation och ungdomsrådgivning samt Eurodesk-nätverket.
26. Bekanta ungdomarna med – och främja bland dem – sådana begrepp som demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande som en pågående och viktig del av ungdomsarbetet och värdesätta ungdomsarbetssektorn som ett gynnsamt utrymme där ungdomar kan ges möjlighet att utveckla och bidra till det demokratiska samhället. Detta inbegriper tillhandahållandet – inom befintliga strukturer – av lämpliga ramar och adekvata ekonomiska resurser på alla nivåer liksom mer tematisk utbildning och bättre färdigheter och kvalifikationer för ungdomsarbetare.

⁷ Rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv (EUT C 417, 15.12.2015, s. 10).

27. Stödja vidareutvecklingen och omdaning av metoderna för att öka ungdomars demokratiska medvetenhet och demokratiska deltagande. Dessa kan bygga på befintliga pedagogiska⁸ och demokratiska begrepp, aktivt medborgarskap och utbildning i mänskliga rättigheter samt det arbete som utförs av Europarådet och civilsamhällets organisationer på detta område. Dessa metoder bör förmedlas till yrkesverksamma genom regelbundna träningsprogram och kan tjäna som inspiration för EU-ungdomsprogrammens tillämpning eller utarbetandet av kompetensbaserade ramar för formell och icke-formell utbildning av ungdomsarbetare⁹. Det bör även skapas möjligheter till ömsesidigt lärande inom ungdomsarbetssektorn – såväl mellan yrkesverksamma, akademiker, beslutsfattare och ungdomar som mellan olika sektorer.

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT GÖRA FÖLJANDE:

28. Beakta ungdomars intressen och deras demokratiska deltagande som en övergripande aspekt av europeiska processer och program, såsom konferensen om Europas framtid, handlingsplanen för digital utbildning eller det europeiska området för utbildning, vid genomförandet av relevanta, gällande EU-program, den europeiska gröna given, den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt Agenda 2030 för hållbar utveckling, och inom ramen för ett intensifierat samarbete med Europarådet.
29. Framhålla forskningsverksamhet och verktyg för faktainsamling som analyserar EU-finansieringsprogrammets inverkan på främjandet av ungdomars demokratiska medvetenhet och demokratiska deltagande.
30. Stärka europeisk verksamhet som bedrivs tillsammans med partnerländer och som finansieras via EU-program i syfte att ytterligare främja ungdomars demokratiska medvetenhet och demokratiska deltagande samt fortsätta att vidareutveckla ungdomsarbetet genom samarbete och utbyte.

⁸ Särskilt begreppen kritisk och frigörande pedagogik.

⁹ Rådets slutsatser om utbildning av ungdomsarbetare (EUT C 412, 9.12.2019, s. 12).

UPPMANAR SAMTLIGA AKTÖRER SOM ÄR VERKSAMMA INOM DET EUROPEISKA
SAMARBETET PÅ UNGDOMSOMRÅDET ATT EFTERSTRÄVA ATT GÖRA FÖLJANDE:

31. Framhålla sådana frågor som europeiska värderingar och europeisk identitet, demokrati, acceptans av mångfald, mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan könen, skydd av minoriteter, kritiskt tänkande, nya former för deltagande samt medborgerlig verksamhet vid genomförandet av finansieringsprogrammen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren. Man bör säkerställa öppen tillgång för alla, enkla förfaranden och adekvata resurser för projekt som kan ge ungdomar möjlighet att ta initiativ, bidra och komma till tals. Detta bör i synnerhet beaktas i samband med särskilda åtgärder för deltagande och solidaritet.
 32. Säkerställa att EU:s ungdomsprogram beaktar ungdomars behov, intressen och mångfald. Detta inbegriper ungdomsvänlig och lättillgänglig finansieringsinformation, stöd till ungdomars egna projektinitiativ samt beaktande av programorganisatörerna och deras behov. När så är lämpligt bör programmen kunna förbättras, så att ungdomars initiativ – och således deras demokratiska deltagande och erfarenheter – prioriteras ytterligare.
-

Hänvisningar

Vid antagandet av dessa slutsatser noterar rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, följande dokument:

- Rådets resolution om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027 (EUT C 456, 18.12.2018, s. 1).
- Rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv (EUT C 417, 15.12.2015, s. 10).
- Rådets slutsatser om ungdomar i yttre åtgärder (dok. 8629/20).
- Rådets slutsatser om mediekompetens i en värld i ständig förändring (EUT C 193, 9.6.2020, s. 23)
- Rådets slutsatser om utbildning av ungdomsarbetare (EUT C 412, 9.12.2019, s. 12).
- Rådets slutsatser om digitalt ungdomsarbete (EUT C 414, 10.12.2019, s. 2).
- Rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen (EUT C 195, 7.6.2018, s. 1).
- Rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).
- Rådets slutsatser om smart ungdomsarbete (EUT C 418, 7.12.2017, s. 2).
- Rådets slutsatser om ungdomssektorns roll i ett integrerat och sektorsövergripande tillvägagångssätt för att förebygga och bekämpa våldsinriktad radikaliserings bland ungdomar (EUT C 213, 14.6.2016, s. 1).

- Parisförklaringen av den 17 mars 2015 från Europeiska unionens utbildningsministrar om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning.
- FN:s konvention av den 20 november 1989 om barnets rättigheter.
- Europiska kommissionen: *Flash Eurobarometer 478 – How do we build a stronger, more united Europe? The views of young people*, mars 2019¹⁰.
- Europaparlamentets studie: *Shrinking space for civil society: the EU response*, 2017¹¹.
- Rekommendation CM/Rec(2010)7 av Europarådets ministerkommitté till medlemsstaterna avseende Europarådets stadga om utbildning i demokratiskt medborgarskap och i mänskliga rättigheter.
- Europarådet: *Reference Framework of Competencies for Democratic Culture: Volume 1 – Context, concepts and model*, 2018¹².

¹⁰<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKey/86162>

¹¹[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU\(2017\)578039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU(2017)578039_EN.pdf)

¹²<https://rm.coe.int/prems-008318-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-1-8573-co/16807bc66c>